

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Verotus Euroopan unionissa: yhteiset periaatteet, verotuksen yhdenmukaistaminen sekä mahdollisuus tehdä päätöksiä määräenemmistöllä”

(2004/C 80/33)

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 17. heinäkuuta 2003 antaa työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla oma-aloitteisen lausunnon aiheesta ”Verotus Euroopan unionissa: yhteiset periaatteet, verotuksen yhdenmukaistaminen sekä mahdollisuus tehdä päätöksiä määräenemmistöllä”.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus”-erityisjaosto antoi lausuntonsa 26. marraskuuta 2003. Esittelijä oli Lars Nyberg.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 10. ja 11. joulukuuta 2003 pitämässään 404. täysistunnossa (joulukuun 10. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 78 ääntä puolesta ja 23 vastaan 15:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Veropolitiikka on makrotalouspolitiikan osa-alue, joka on jäsenvaltioissa sekä EU:n tasolla aina poliittisen keskustelun keskipisteessä. Jäsenvaltioiden veropolitiikassa on suuria eroavuuksia; ne eivät koske ainoastaan veronkantoa vaan erot ilmenevät jo muun muassa veropohjan laskemistavassa, verojärjestelmän veronkantomuodoissa, valvonnassa jne.

1.2. Puolueilla on erilaisia käsityksiä verojärjestelmän kehittämisestä. Puolueiden välisten erojen lisäksi kansallisiin verojärjestelmiin perustuvat erilaiset viitekehukset vaikuttavat EU:ssa käytävään verokeskusteluun. Niitä käydään yhtäältä kaikkien jäsenvaltioiden kesken ja toisaalta euroryhmään kuuluvien jäsenvaltioiden piirissä.

1.3. Yhteisen näkemyksen löytäminen on siten verokysymyksissä vaikeaa; verojärjestelmien kuvailu verojen erilaisten määrittelyjen avulla on vaikeaa, ja kaikki verotusmuodot eivät välttämättä ole käytössä joka maassa. Tämän lausunnon tarkoituksena on viedä keskustelua eteenpäin veroja ja niiden kehittämistä koskevan yhteisen näkemyksen löytämiseksi.

1.4. Perustamissopimuksen veropolitiikkaa koskevat määräykset sekä Eurooppa-valmistelukunnassa käyty keskustelu ja valmistelukunnan tekemä ehdotus ovat lausunnon lähtökohtana. EU:n 15 jäsenvaltion verojärjestelmien kehitystä kuvaillaan lyhyesti. Vaikka EU laajenee vuonna 2004, aineiston puuttumisen vuoksi lausunnossa on jouduttu tyytymään nykyisiin jäsenvaltioihin.

2. Toimivalta ja päätöksentekosäännöt – Rooman sopimus ja Eurooppa-valmistelukunta

2.1. Voimassa olevat määräykset veroista ja maksuista sisältyvät Rooman sopimuksen 90–93 artiklaan. Päätöksentekoa koskevat säännöt sisältyvät 93 artiklaan:

2.1.1. ”Neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan säännökset liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan varmistamiseksi 14 artiklassa mainitussa määrääjassa.”

2.2. Eurooppa-valmistelukunnassa keskusteltiin verotusky-symyksiä koskevista uusista päätöksentekomuodoista. Perustamissopimuksen 90–92 artiklaa ei muutettu, mutta ne numeroitiin uudelleen. Päätöksentekoa koskevat määräykset on hallitustenvälisen konferenssin käsiteltäväksi annettussa tekstissä sijoitettu kahteen eri artiklaan.

2.2.1. ”III-62artikla

1. Ministerineuvoston eurooppalailla tai -puitelaila vahvistetaan toimenpiteet liikevaihtoveroja, valmisteveroja ja muita välillisiä veroja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamisesta siltä osin kuin yhdenmukaistaminen on tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi ja kilpailun vääristymien välttämiseksi. Ministerineuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan.

2. Jos ministerineuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta toteaa, että 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet koskevat hallinnollista yhteistyötä tai veropetosten ja laittoman veronkierron torjuntaa, se antaa 1 kohdasta poiketen määräenemmistöllä eurooppalain tai -puitelain, jolla nämä toimenpiteet vahvistetaan.”

2.2.2. ”III-63 artikla

1. Jos ministerineuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta toteaa, että yhtiöveroon liittyvät toimenpiteet koskevat hallinnollista yhteistyötä tai veropetosten ja laittoman veronkierron torjuntaa, se antaa määränemmistöllä eurooppalain tai -puitelain näiden toimenpiteiden vahvistamisesta siltä osin kuin toimenpiteet ovat tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi ja kilpailun vääristymien välttämiseksi.

2. Kyseinen laki tai -puitelaki annetaan, kun Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa on kuultu.”

2.3. Perustuslakiehdotuksen III-62 artiklassa on kaksi kohtaa, joista ensimmäisellä korvataan perustamissopimuksen 93 artikla. Sanamuotoa on nykyaikaistettu ja se on sovitettu valmistelukunnan muissa artikloissa ehdottamiin termeihin. Artiklaa on muutettu sisällöllisesti siten, että sisämarkkinoiden toiminnan lisäksi siinä viitataan yhdenmukaistamiseen myös siltä osin kuin se on tarpeen yritysten välisen kilpailun vääristymien välttämiseksi. Sekä III-62 että III-63 artiklan 1 kohdan lauseessa ”sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi ja kilpailun vääristymien välttämiseksi” käytetään ja-sanaa. Komitea ehdottaa, että ja-sana muutettaisiin tai-sanaksi sen välttämiseksi, että molempien edellytysten ei täydy toteutua yhtä aikaa.

2.3.1. Perustuslakiehdotuksen III-62 artiklan toiseen kohtaan sisältyy selvä laajennus, joka ei koske toimivaltaa vaan mahdollisuutta päättää säädöksen antamisesta määränemmistöllä. Veropohjaa ja -kantaa koskevista kysymyksistä päätettäessä sovelletaan kuitenkin edelleen yksimielisyysvaatimusta.

2.4. Perustuslakiehdotuksen III-63 artiklan nojalla mahdollisuudet tehdä ratkaisu määränemmistöllä kasvavat, sillä siinä annetaan toimivalta päättää yhtiöveroon liittyvistä toimenpiteistä, mikäli ne koskevat hallinnollista yhteistyötä tai veropetosten ja laittoman veronkierron torjuntaa. Toimivaltaa on siten laajennettu yksinomaan välillisistä veroista myös välittömiin veroihin.

2.5. Näihin molempiin artikloihin sisältyy mahdollisuus tehdä ratkaisu määränemmistöllä tietyissä rajallisissa tapauksissa, mutta neuvosto päättää kuitenkin kaikissa tilanteissa yksimielisesti, onko kyse hallinnollisesta yhteistyöstä tai veropetosten ja laittoman veronkierron torjunnasta. Tällaisten ratkaisujen pitäisi yleensä kuulua komissiolle. III-62 ja III-63 artiklan kuuluisi tämän vuoksi alkaa seuraavasti: ”Kun tarkoitettujen toimenpiteet koskevat –”. Näin ollen olisi poistettava näiden artiklojen alku, joka kuuluu seuraavasti: ”Jos ministerineuvosto yksimielisesti komission ehdotuksesta toteaa, että –”.

2.6. Valmistelukunnassa käydyissä keskusteluissa tehtiin ehdotuksia perustamissopimuksen verotusta koskevien määräysten kauaskantoisemmasta muuttamisesta. Ehdotuksia teh-

tiin erityisesti toimivallan ulottamisesta välillisiä veroja laajempiin kysymyksiin sekä päätöksentekomenettelyn muuttamisesta siten että useista verotusasioista päätettäisiin määränemmistöllä yksimielisen päätöksenteon sijaan.

2.7. Perustamissopimuksen 94 ja 95 artikla (perustuslakiehdotuksen III-64 ja III-65 artikla) koskee lainsäädännön lähentämistä sisämarkkinoihin liittyvissä kysymyksissä. Perustamissopimuksessa määrätään nimenomaisesti, että päätöksen tekeminen määränemmistöllä ei koske verotusta. Perustamissopimuksen 96 artiklan (perustuslakiehdotuksen III-66 artikla) mukaan päätös voidaan tehdä määränemmistöllä, jos jäsenvaltioiden lait voivat vääristää kilpailua sisämarkkinoilla. Veropolitiikkaa ei ole nimenomaisesti suljettu artiklan soveltamisalan ulkopuolelle, ja olisikin mielenkiintoista, jos komissio käyttäisi tätä artiklaa oikeusperustana esimerkiksi yritysverotuksen alalla.

2.8. Perustamissopimuksen 175 artikla (perustuslakiehdotuksen III-180 artikla) on oikeusperusta ympäristöveroja ja -maksuja koskevien päätösten tekemiseksi yksimielisesti, vaikka ympäristöpolitiikkaa koskevat muut päätökset voidaan tehdä määränemmistöllä.

3. Välittömät ja välilliset verot

3.1. Perustamissopimuksessa on määrätty välillisistä veroista, koska ne ovat sisämarkkinoiden toiminnan kannalta olennaisia. Jakoa välittömiin ja välillisiin veroihin käytetään kuitenkin myös muissa yhteyksissä.

3.2. Toinen luokittelu koskee työn, pääoman ja kulutuksen verottamista, ja näistä ansiotulot ja pääoma kuuluvat välittömiin veroihin. Asia monimutkaistuu entisestään, sillä ansiotulon perusteella kannetaan sekä tuloveroa sekä sairausvakuutusmaksuja. Koska on olemassa hyvin suuria eroja sen suhteen, mikä osa ansiotuloista kannetaan tuloveroina ja toisaalta sosiaaliturvamaksuina, molemmat on vertailuja tehtäessä on otettava aina huomioon.

3.3. Verot voivat lisäksi olla valtionveroja tai alueellisia ja kunnallisia veroja. Verotuksen jakautumisessa näiden kolmen tason kesken on suuria eroja.

3.4. Ympäristöverot ovat verolaji, joiden merkitys on kasvanut mutta joita ei voida sisällyttää yllämainittuun luokitukseen. Verot voidaan kantaa tuotantoketjun tasolla tai kulutuksesta ja ne voivat olla välittömiä tai välillisiä. Koska ympäristöveroja kutsutaan usein maksuiksi, ne saattavat jäädä verovertailujen ulkopuolelle nimikkeidensä vuoksi. Nimikkeestä riippumatta ympäristöverot on sisällytettävä veronkantoa koskeviin tietoihin.

4. Vertailut jäsenvaltioiden välillä

4.1. Lausunnossa esitetyt tilastotiedot perustuvat Eurostatin julkaisuun ”Structures of the taxation systems in the European Union”. Nämä tiedot ovat vertailujen kannalta erityisen kiinnostavia, sillä ne eivät perustu ainoastaan verokantoihin vaan ne koskevat verokertymää kokonaisuudessaan. Jokaisesta verosta ilmoitetaan, minkä suuruudesta veropohjan osasta vero tosiasiassa kannetaan. Tätä nimitetään implisiittiseksi veroasteeksi (*implicit tax rate*), ja sen mukaan veroasteeseen vaikuttavat sekä verokanta että veropohjan perusteella tehtävä laskelma. Ainoastaan verokannan perusteella tehtävä vertailu voi olla harhaanjohtavaa, sillä veropohjan laskemissäännöt voivat vaihdella huomattavasti. On mahdollista, että korkeasta verokannasta kertyy vain vähän verotuloa, mikäli veropohjaa laskettaessa voidaan tehdä suuria vähennyksiä.

4.2. Eurostatin tiedot koskevat vuosia 1995–2001. Niiden perusteella voidaan nähdä eräitä yleisiä suuntauksia. Yksi tällainen suuntaus on ansiotuloista kannettavien verojen osuuden kaventaminen (tätä tavoitetta edelsi ajanjakso, jolloin ansiotuloverojen osuus kasvoi) ja yritys pienentää yritysverotuksen verokantaa. Tavoitteena on samanaikaisesti laajentaa veropohjaa ja kasvattaa välillisten verojen osuutta, mikä on osa ympäristönsuojeluun tähtäävää verouudistusta. Välillisten verojen kasvattaminen liittyy usein tuloverojen keventämiseen. Vaikka tällaisia suuntauksia onkin havaittavissa, kehitys on yksittäisissä jäsenvaltioissa hyvin erilaista. Jäsenvaltioiden välisen erojen kasvamiseen johtavia päätöksiä on vältettävä.

4.3. Jäsenvaltioita ryhmiteltäessä ilmenee, että Pohjoismaissa välittömien verojen osuus on suuri kun taas etenkin Portugalissa ja Kreikassa on paljon välillisiä veroja. Tanskassa, Isossa-Britanniassa ja Irlannissa on vain vähän sosiaaliturvamaksuja.

4.4. Vertailuja tehtäessä on otettava huomioon, että tapahtuvat muutokset eivät välttämättä johdu verojärjestelmän tosiasiallisista muutoksista. Sekä kotitalouksien että yritysten tulot kasvoivat vuosina 1995–2000, jotka olivat vahvan talouskasvun aikaa. Tästä syystä välittömiin veroihin perustuvat verotulot kasvoivat, mikä tulee selvästi esiin Eurostatin taulukosta II-4.2. Verotulot kasvoivat siten verokantoja tai veropohjan laskemissääntöjä muuttamatta. Talouskasvun pysähtyessä vuonna 2001 myös tämä kehitys pysähtyi. Tämän vuoksi verotulot laskevat vaikkei järjestelmää ole muutettu.

4.5. Eroja on myös siinä, mille hallinnon tasolle vero kannetaan. Kreikassa paikallishallinnolle kannettavan veron osuus kokonaisverotuloista on yksi prosentti, kun taas Tanskassa paikallishallinnolle kannetaan kolmasosa verotuloista. Kaikissa pohjoismaissa paikallistasolle kannetaan suuri osuus

verotuloista. Aluetason osuus on suuri Saksassa, Belgiassa, Espanjassa ja Itävallassa, jotka ovat liittovaltiorakenteeseen perustuvia valtioita. Tällaisilla eroilla on merkitystä jokaisessa jäsenvaltiossa, mutta ne eivät vaikuta jäsenvaltioiden välisiin suhteisiin. Liittovaltiorakenteeseen perustuvissa valtioissa yhteisön tasolla tehtyjä päätöksiä saattaa olla vaikea panna täytäntöön, sillä päätökset tehdään osavaltiotasolla.

4.6. Jäsenvaltiot ryhmitellään usein verokertymän perusteella. Tilanne on mutkikkaampi, kun verotusta tarkastellaan työhön, pääomaan ja kulutukseen perustuvan verorasituksen kannalta. Ruotsissa ja Suomessa verot ovat korkeita kaikissa näistä kolmesta luokasta. Tanskassa kulutusverot ovat erityisen korkeita, mutta pääomatuloja verotetaan keveämmin. Matalan verotuksen maissa Isossa-Britanniassa sekä Irlannissa on suhteellisen korkea pääomatulo- ja kulutusverotus. Kreikassa, joka on matalan verotuksen maa, kulutusverot ovat erityisen korkeita. Yli 40 prosenttia verotuloista kannetaan kulutusveroina. Yleisellä tasolla kulutusverot ovat yllättävän korkeita, jos aikaisemmin on tarkasteltu ainoastaan yleisiä arvonlisäverokantoja. Jäsenvaltioiden väliset erot muuttavat muotoaan, kun otetaan huomioon muut valmisteverot sekä alennettujen arvonlisäverokantojen vaikutus. Luxemburgissa kolmasosa verotuloista kannetaan pääomatuloista. Ympäristöverojen osuus on suurin Tanskassa ja Alankomaissa.

4.7. Tosiasiallista verokertymää koskevia tietoja on verotuksen tehokkuuden tarkastelemista varten verrattava verokantoihin. Mikäli jonkin valtion verokannat ovat suhteellisen korkealla tasolla, mutta sen verokertymä ei ole suuri, tämä johtuu joko siitä, että veropohjasta tehtävät vähennykset ovat huomattavia, taikka siitä, että veron perintä on tehotonta. Todellisia verokantoja koskevia vertailuja on vaikea tehdä, koska komissio ja Eurostat ovat käyttäneet laajoja veroperustojen eli työtä, pääomatuloja ja kulutusta. Vertailut koskevat usein ainoastaan näiden kolmen suuren verolajin yhtä osa-aluetta.

4.7.1. Pääomatulojen verotukseen liittyy veroperusteita, jotka vaikuttavat eniten muiden maiden verosääntöihin. Pääomatulojen verotusta onkin erittäin vaikea vertailla sen tarkastelemiseksi, mitkä verot vaikuttavat muihin maihin eniten. Pääomaverotus jakautuu neljään pääalueeseen: yritysverotus, korkotulojen verotus, osinkoverotus ja pääomavoittojen verotus. Näitä neljää pääaluetta koskevaa vertailua ei voida rajoittaa ainoastaan verokantoihin, sillä eroja on muun muassa vähennysoikeuksissa. Vertailussa ei voida tarkastella ainoastaan yhtä osa-aluetta, vaan huomioon on otettava erilaiset tilanteet, kuten alhainen yritysverotus yhdistettynä korkeaan osinko- ja pääomatulojen verotukseen. Kaikki nämä verotuksen osat vaikuttavat muiden maiden verojärjestelmiin.

4.8. On myös muistettava, että edellä esitetyn mukaiset verokertymät perustuvat ainoastaan verokantoihin ja siihen, minkälaisen veropohjan perusteella vero kannetaan. Suuri osa maiden välisistä eroavuuksista johtuu muista poliittisista päätöksistä. Veroista tehtävä lapsivähennys tuottaa alhaisemman kokonaisverokertymän kuin lapsilisä, vaikka maksettu tosiasiallinen tuki lasta kohden on sama. Alhaisempi lasten-vaatteisiin kohdistuva arvonlisävero vaikuttaa lapsilisään verrattuna myös eri tavalla verokertymään. Tilastot osoittavat myös, että alempi arvonlisävero ei aina vaikuta hintoihin toivotulla tavalla. Julkisen talouden vaje pienentää tällä hetkellä verokertymää, mutta verokertymä suurenee alijäämän supistuessa.

5. Miksi veroja kannetaan?

5.1. Verojärjestelmät ovat rakentuneet pitkän historiallisen kehityksen myötä. Ne ovat nykyajan eurooppalaisissa valtioissa sosiaalisesti toimivan ja demokraattisen yhteiskunnan itsestään selvä osa. Veron kantamiseen on olemassa monia syitä.

- Keskeinen syy on luonnollisesti rahan kerääminen julkiselle sektorille sen tehtävien hoitoon, jotta sosiaalisia palveluja voidaan tarjota asianmukaisella tavalla. Verojen määrä ja niiden kantamistapa riippuvat suuresti erilaisista perinteistä sekä tavoitteista, jotka liittyvät eri tehtävien hoitamiseen julkisen sektorin avulla.
- Eri verotusmuotojen käyttö verotulojen keräämisessä vaikuttaa tulonjakoon ja taloudellisiin voimavaroihin.
- Verojärjestelmien rakenne ja niiden suhde sosiaaliturvajärjestelmiin voivat vaikuttaa työllisyysasteeseen ja yksilölliseen valintaan siitä, miten paljon kukin tekee töitä.
- Mikäli suhdannekehitykseen halutaan vaikuttaa, veromuutokset ovat rahapolitiittisten toimenpiteiden lisäksi tärkeimpiä ja nopeimpia talouspoliittisia toimia.
- Tiettyjen verojen tarkoituksena voi olla suora vaikuttaminen markkinoiden toimintaan. Selkein esimerkki tästä on tavoite vähentää tuotantoa tai kulutusta ympäristölle haitalliseen toimintaan kohdistuvilla veroilla tai maksuilla. Toisena esimerkkinä voidaan mainita valmisteverot, joiden kantamisella yritetään vähentää esimerkiksi tupakointia ja alkoholin käyttöä.

6. Veropohja ja verokanta

6.1. Eurostatin ratkaisu esittää verotulot implisiittisenä veroasteena, jossa otetaan huomioon sekä veropohja että verokannat, tuo selvästi esiin sen, että molemmat tekijät ovat ratkaisevia verokertymän suuruudelle. Yleisessä verokeskustelussa on keskitytty liian paljon verokantojen tarkasteluun.

6.2. Koska verokannat ovat poliittisesti kaikkein kiistellyimpiä, komitea ehdottaa, että ensin tutkittaisiin veropohjien laskemisesta johtuvia eroavaisuuksia. Tämän jälkeen voitaisiin tehdä ehdotuksia yhteisten sääntöjen vahvistamisesta näiden laskelmien lähentämiseksi. Jos verotulojen erot johtuvat pääasiassa verokannoista, seuraavaksi voitaisiin miettiä mahdollisuutta vahvistaa verokannoille vähimmäistasoja.

6.3. Mikäli verotuksen osalta tarkastellaan ainoastaan verokantoja, se aiheuttaa myös tilastollisia ongelmia. Esimerkiksi yleisestä arvonlisäverokannasta myönnettävien poikkeuksien suhteen jäsenvaltioiden välillä on suuria eroja. Tämän vuoksi jäsenvaltiot eroavat toisistaan siinä, missä määrin kyseeseen tulevaa veropohjaa voidaan hyödyntää. Yleisen arvonlisäverokannan valinnan lisäksi se vaikuttaa arvonlisäverosta kertyviin verotuloihin ⁽¹⁾. Poikkeusten jakautumisella on kuitenkin huomattava ja tärkeä merkitys, sillä se vaikuttaa tulonjakoon sekä verotuksen uudelleenjakoasteeseen.

6.3.1. Komission mukaan ”EU:n veropolitiikan olisi jatkosakin edesautettava pyrkimyksiä alentaa nimelliserokantoja veroperustaa laajentamalla. Näin vähennettäisiin jäsenvaltioiden verojärjestelmiin liittyviä taloudellisia vääristymiä” ⁽²⁾. Tällaisen veropolitiittisen tavoitteen ei pidä koskea ainoastaan arvonlisäveroa vaan se on mahdollisesti vielä tärkeämpi muiden verojen, kuten yhtiöverotuksen ja ympäristöverojen kannalta.

6.3.2. Toinen veropohjaan liittyvä jäsenvaltioiden välinen ero johtuu siitä, että vain osa julkisen sektorin toiminnasta on arvonlisäveron alaista. Maan, jossa on suuri julkinen sektori, on nostettava arvonlisäverokantaansa, jos se haluaa kerätä yhtä paljon arvonlisäveroon perustuvia verotuloja kuin sellainen maa, jossa julkinen sektori on pieni. Tämän vuoksi arvonlisäverokantaa koskeva valinta on tehtävä jäsenvaltiokohtaisesti.

⁽¹⁾ Ruotsissa tehdyssä tutkimuksessa on todettu, että mikäli kaikista tavaroista ja palveluista kannettaisiin Ruotsissa yleinen arvonlisävero, verokanta voitaisiin alentaa 25 prosentista 21–22 prosenttiin. Koska muun muassa elintarvikkeisiin sovelletaan alennettua arvonlisäverokantaa, tällainen muutos saattaisi vaikuttaa tulonjakoon huomattavasti.

⁽²⁾ KOM(2001) 260 lopullinen.

6.4. Ympäristöhaittojen verotusta koskevien liitteen taulukoiden perusteella voidaan todeta, että ympäristöverojen ja -maksujen veropohjan laskemisessa on myös suuria eroja. Kaikki ne maat, joiden katsotaan verottavan ympäristölle haitallista toimintaa erityisen raskaasti, eivät lukeudu tällaisista veroista huomattavia verotuloja keräävien maiden joukkoon. Tähän voi olla kaksi syytä: osassa kyseisiä maita voi yhtäältä esiintyä hyviä mahdollisuuksia tällaisten verojen välttämiseen ja toisaalta saattaa olla niin, että kuluttajat todellakin välttävät ympäristölle haitallisia tuotteita niiden korkean veron vuoksi. Riittävän korkeiden verokantojen lisäksi veropohja olisi yhtenäistettävä, jotta aiheuttamisperiaatetta voitaisiin noudattaa tehokkaammin. Tämä ei ole tärkeää ainoastaan ympäristönsuojelun kannalta vaan myös oikeudenmukaisempien kilpailuedellytysten takaamiseksi.

6.5. Vaikka veropohjista ja verokannoista saadaan helppojen tilastotietoja, verojärjestelmän rakenne on kolmas osa-alue, jonka suhteen jäsenvaltioiden välillä on eroja. Olisi tutkittava, miten veroja kerätään ja mikä taho hoitaa esimerkiksi niiden maksuunpanon. Samalla olisi myös tarpeen saada tietoja siitä, millä tavalla ja miten tiheästi maksuunpano tapahtuu ja miten sitä valvotaan. Käytetäänkö nykyaikaista tietotekniikkaa, ja onko viranomaisilla sekä kansalaisilla riittävät taidot tietotekniikan käyttämiseen? Ovatko menettelyt yksinkertaisia vai onko edelleen olemassa tarpeetonta byrokratiaa?

6.6. Näihin kysymyksiin annettavilla vastauksilla on jäsenvaltiasolla ratkaiseva merkitys siihen, missä määrin ja millä laisilla kustannuksilla verotuloja voidaan verokantojen perusteella tosiasiallisesti kerätä. Menettelyjen yhdenmukaistamisella on myös suuri merkitys sisämarkkinoiden toiminnan sujuvuudelle. Yhden jäsenvaltiokohtaisen järjestelmän omaksuminen on usein vaikeaa, mutta kansainvälisessä kaupassa on hallittava useampia järjestelmiä. Se voi olla usein suurempi este kaupalle kuin erilaiset verokannat, ja este voi olla ylivoimainen pienille ja keskisuurille yrityksille.

6.6.1. Komission tulee ottaa tällaiset kysymykset tarkoin huomioon jatkotoimissaan, mikä on edellytys sille, että jäsenvaltiot voivat hyväksyä veropohjien yhdenmukaisemman laskemistavan. Komitea toivoo myös, että uusi käsite hallinnollisesta yhteistyöstä otetaan huomioon kaikessa tarpeettomien erojen ja turhan byrokratian poistamiseen tähtäävässä yhteistyössä.

6.6.2. Kysymys eri verojärjestelmien välisestä kilpailusta johtaa aina kiihkeisiin keskusteluihin. Tämän vuoksi onkin tuotava selväsi esiin, millä tavalla kilpailusta on kyse. On väärin olettaa, että verokilpailulla tarkoitetaan aina verokantoja ja -pohjia. Verokilpailuun on aina suhtauduttava myönteisesti, mikäli verojärjestelmästä tulee sen johdosta tehokkaampi ja byrokratia vähenee. Jotta tällaista parhaiden käytäntöjen edistämiseen tähtäävää kilpailua voisi syntyä, komitea ehdottaa, että unioni harkitsisi uuden avoimen koordinoitimenetelmän soveltamista näillä veropolitiikan osa-alueilla.

7. Jäsenvaltioiden riippuvuus toisistaan ja tarve yhtenäistää verotusjärjestelmiä

7.1. Verojärjestelmien erojen merkitys kasvaa jäsenmaiden välisen taloudellisen integraation tiivistyessä. Staattisessa tilanteessa eroilla ei ole suurta merkitystä. Erot ovat syntyneet erilaisten perinteiden johdosta esimerkiksi siten, että jossain maassa suuri osa sosiaalisista palveluista on annettu julkisen sektorin tehtäväksi, minkä vuoksi verojen kokonaisuus taloudesta on suurempi. Jäsenvaltioiden taloudet ovat sopeutuneet näihin eroihin, sillä ne ovat syntyneet jo kauan sitten. Jos talous on dynaamisempi ja etenkin jos dynamiikka perustuu osittain valtioiden väliseen jatkuvaan integraatioon, verojärjestelmien eroilla voi olla suurempi merkitys sille, miten taloudet toimivat yhdessä.

7.1.1. Sisämarkkinat sekä talous- ja rahaliiton perustaminen ovat auttaneet markkinoiden integroitumista. Kehitys voi jatkua, jos koordinoidaan myös talouspolitiikkaa, jonka yksi osa veropolitiikka on. Integraatio liittyy tiiviisti kilpailun voimistumiseen, mikä lisää tehokkuutta ja mahdollisuuksia taloudelliseen hyvinvointiin. Tuotannon tehostuminen kilpailun lisääntymisen avulla on yritysten, työntekijöiden ja koko kansantalouden kannalta vain myönteistä.

7.1.2. Integraatiossa on sisäänrakennettuja riskejä, mikäli kilpailijoiden aiheuttamasta kasvavasta paineesta ei selviydytä ja tuotannon tehostamisen sijasta turvaututaan muihin menetelmiin. Sosiaaliturvan ja ympäristönsuojelun heikentäminen sekä veropoliittisiin toimiin turvautuminen voi olla helpompaa, mikäli kilpailun aiheuttamiin haasteisiin ei voida vastata tuotantoa tehostamalla. Kilpailun lisääntymisestä koituvat edut kumoutuvat kuitenkin tällaisilla toimilla. Kilpailukyvyyn puute naamioidaan työntekijöihin ja ympäristönsuojeluun vaikuttaviksi muutoksiksi tai se siirretään vahingollisen verokilpailun avulla muihin maihin. Sosiaaliturvan ja ympäristönsuojelun heikentäminen on usein – muttei aina – voitu estää menestyksekkäästi sisämarkkinalainsäädännön avulla, mutta verotuksen alalla näin on käynyt harvemmin.

7.1.3. Yhteyttä veropolitiikan ja sen seikan välillä, että oikeudenmukaisia kilpailuedellytyksiä ei ole voitu saavuttaa, ei oteta riittävän vakavasti. Ns. Primarolo-raportissa kuvailtiin useita kilpailua vääristäviä toimia yritysverotuksen alalla. Jäsenvaltiot ovat sitoutuneet poistamaan niistä kaikkein haitallisimmat toimet, joita oli lukumääräisesti 66. Komitea toivoo, että komissio esittäisi ripeästi selvityksen siitä, miten näiden toimien eliminointi etenee. Tällaiset suoranaiset veropolitiikan järjestelmävirheet on korjattava.

7.2. Sisämarkkinat ja yhteisen rahan käyttöönotto ovat sinällään jo vaikuttaneet siihen, että kilpailuedellytykset ovat tulleet oikeudenmukaisimmiksi. Markkinoiden toimintaehtoja on siten asetettu poliittisin toimin. Eri mieltä voidaan olla siitä, ovatko toimet olleet riittäviä ja onko sääntöjen aineellinen sisältö ollut paras mahdollinen. Yhtä mieltä ollaan kuitenkin siitä, että kehitys on ollut sisämarkkinoiden toiminnalle hyödyllistä. Esteiden poistaminen on pienille ja keskisuurille yrityksille erityisen tärkeää, jotta ne voivat osallistua tehokkaammin sisämarkkinoiden "kansainväliseen kauppaan".

7.2.1. Jotta jäsenvaltioiden välille voitaisiin luoda yhtenevät kilpailuedellytykset, sisämarkkinoiden toimintaedellytysten säätelyä koskevien metodien käyttöä on jatkettava. On välttämätöntä, että kilpailuedellytysten kannalta olennaisia verotuspoliittisia ratkaisuja kehitetään ja niitä kiirehditään. Samanlaisesti on vältettävä, että verotusratkaisuilla estetään sisämarkkinoiden kehitystä. Kuten kohdassa 5.1 todettiin, verotuksella on talouspolitiikan välineenä kuitenkin myös tietynlaista taloudellista toimintaa edistävä (tai siitä rankaiseva) vaikutus muun muassa ekologisen, kestävästä kehitystä suosivan lähestymistavan yhteydessä. Tästä säännöstä on siten myös voitava poiketa, eli ympäristöverot ovat perusteltuja silloin kun on pysäytettävä politiikan ei-toivottu kehitys. Kilpailua vääristäviin veroihin on suhtauduttava samalla tavoin kuin suoriin valtiontukiin, sillä niiden vaikutukset sisämarkkinoihin ovat samanlaisia.

7.2.2. Kilpailuedellytykset tulevat integraation myötä entistä tiukemmiksi, ellei tehdä poliittisia päätöksiä yrityksen toimintaan eniten vaikuttavien verojen ja maksujen alentamisesta. Veroasteen alentaminen sekä verotusmuotojen uudelleenmäärittely on epätarkoituksenmukaista, mikäli kehitys on markkinavetoista. Eri jäsenvaltioissa toteutetut viimeisimmät yritysverouudistukset ovat merkinneet veroasteen alenemista. Keskiarvo on laskenut 15 jäsenvaltion EU:ssa 32,42 prosentista 29,70 prosenttiin. Mikäli tällaisia muutoksia pidetään toivottavina, niistä on päätettävä poliittisin prosessein, joissa muiden maiden verojärjestelmien vaikutus ei saa olla rankaiseva tekijä.

7.3. Useilla veroilla ei ole välitöntä tai keskeistä merkitystä sisämarkkinoiden toiminnalle. Ne voivat tietenkin olla merkittäviä oman maan markkinoiden kannalta. Yhdenmukaisemman järjestelmän tarvetta on tarkasteltava ainoastaan suhteessa sisämarkkinoiden toimintaan.

7.4. Rooman sopimuksen perusteella on katsottu, että koska välilliset verot vaikuttavat sisämarkkinoiden toimintaan, niiden tulee kuulua EU:n toimivaltaan. Eurooppa-valmistelukunta on ehdottanut, että yhteisöllä olisi tiettyä toimivaltaa

yhtiöverotuksessa. Kyse on kuitenkin vain hallinnollisesta yhteistyöstä sekä veropetoksista ja veronkierrosta. Ne ovat tärkeitä toimia, mutta ne ovat silti liian rajallisia kattamaan yhtiöverotuksen kaikki mahdolliset vaikutukset sisämarkkinoihin.

7.4.1. On erittäin hyvä, että ehdotukseen sisältyy yhtiöverotuksen osalta maininta sekä sisämarkkinoiden toiminnasta että toimista kilpailun vääristymisen välttämiseksi. Kilpailun vääristymisen käsite on hyvin tärkeä, ja Primarolon ryhmässä käytävää keskustelua voidaan pitää lähtökohtana.

7.4.2. Vasta silloin kun hallinnollisen yhteistyön käsitettä ensimmäisen kerran tulkitaan, voidaan arvioida, onko se riittävän kattava. Sanamuoto on asianmukainen, mikäli tarkoituksena on yhdenmukaistaa veronkantoa, veronperintää, verovalvontaa, kaavakkeiden suunnittelua ja muita näihin liittyviä seikkoja. Käsite on aivan liian suppea, jos sillä tarkoitetaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ihmisten liikkeessä maasta toiseen tai heidän ryhtyessään muista syistä liiketoimiin useassa eri maassa.

7.4.3. Suppeiden sanamuotojen lisäksi suurin puute on, että huomioon ei oteta kaikkia sisämarkkinoiden toimintaan tai kilpailuedellytyksiin mahdollisesti vaikuttavia veroja. Näitä ovat muun muassa pääomatuloista kannettavat verot, joilla on suuri merkitys unionin yhteisten rahoitusmarkkinoiden kehitykselle ja investointipääoman hankkimiselle jokaisessa maassa. Ehdotuksessa ei myöskään mainita veroja, joiden tarkoituksena on suojella ympäristöä.

7.5. EU:lla tulisi olla toimivalta kaikilla sisämarkkinoiden toimintaan ja jäsenvaltioiden välisiin kilpailuedellytyksiin vaikuttavilla aloilla. Toimivallan on koskettava kaikkia niitä veroja ja maksuja, joilla on tällaisia vaikutuksia. Perustuslakiin ei tule sisällyttää artiklaa, jonka mukaan EU:lla on oikeus päättää jokaisen asian osalta yksimielisesti, säädetäänkö siitä EU:n tasolla. Sen lisäksi, että verotuksen osalta poissuljetut alat on sisällytettävä EU:n toimivaltaan, on myös määrättävä siitä, mitä toimivalta koskee (sisämarkkinat ja kilpailuedellytykset) sekä siitä, tehdäänkö päätökset yksimielisesti vai määräenemmistöllä. Päätöksentekomuotoja valittaessa on myös punnittava yksimielisyyttä edellyttävän päätöksenteon kasvavia vaikeuksia silloin, kun unioniin kuuluu 25 jäsenvaltiota.

8. Tehdyt päätökset

8.1. Vaikka perustamissopimuksessa on puutteita, tärkeistä verokysymyksistä on kuitenkin neuvoteltu ja viime vuosina on myös tehty muutamia päätöksiä.

8.2. Neuvosto sopi 3.6.2003 14 vuoden keskustelujen jälkeen ja monien kompromissien nojalla veropaketista, joka koskee sekä korkotulojen verotusta että yhtiöveroja. Siihen, miten päätös tehtiin, voidaan suhtautua kriittisemmin kuin sen varsinaiseen sisältöön.

8.2.1. Korkotulojen verotuksesta päätettiin, että jokaisen maan on annettava tietoja ulkomaalaisten korotuloista heidän asuinmaassaan suoritettavaa verotusta varten. Tulevat kymmenen vuotta jäsenvaltiota alkaa soveltaa näitä edellytyksiä vuodesta 2007. Luxemburgia, Belgiaa ja Itävaltaa sekä ns. veroparatiiseja (Sveitsi, Monaco, Liechtenstein, Andorra, San Marino, Gibraltar ja Kanaalin saaret) koskevat poikkeukset: ne perivät ulkomaalaisten säästöistä lähdeveron ja siirtävät siitä kolme neljäsosaa heidän asuinvaltioihinsa. Säännöt tulevat voimaan 2005. Lähdevero on 15 prosenttia maissa, joita koskee poikkeus. Se korotetaan 20 prosenttiin vuonna 2008 ja 35 prosenttiin vuonna 2011. Yhdysvallat on myös sitoutunut luovuttamaan tietoja pyydettyä.

8.2.2. Voidaan todeta, että päätös on korkotulojen verotuksen osalta kauaskantoinen. Päätöksen vaikutukset ovat kuitenkin rajallisia, sillä se ei koske muita pääomatuloja, kuten osinkoja, eikä sitä myöskään sovelleta erilaisiin vakuutus tuotteisiin.

8.2.3. Veropakettiin sisältyy myös sääntöjä rojaltimaksuista kaksoisverotuksen välttämistä varten. Myös yritysverotus kuuluu veropakettiin siten, että siinä sovittiin käytännesäännöistä, joiden mukaan jäsenvaltiot sitoutuvat lakkauttamaan 66 toimenpidettä epäreilun kilpailun välttämiseksi. Veropaketin tähän osaan ei sisälly yhtiöveron verokantaa koskevia sääntöjä. Onkin aiheellista todeta, että veropaketti on nykyisellään epätäydellinen erityisesti yhtiöverotuksen kannalta.

8.3. Myös ympäristöverot ja -maksut ovat viime vuosina olleet keskustelunaiheena. Perustamissopimuksen 175 artiklan (perustuslakiehdotuksen III-130 artikla) mukaan ympäristöveroja koskevat päätökset on tehtävä yksimielisesti. Valmistelukunnassa tehdyt ehdotukset päätöksen tekemisestä määräenemmistöllä tätä artiklaa koskevissa asioissa hylättiin. Useasta komission ehdotuksesta ei vielä ole lopullisesti päätetty. Tämä koskee esimerkiksi direktiivejä dieselöljyn ja biopoltoaineen verotuksesta. Neuvosto päätti 27.10.2003 energiatuotteiden verotuksesta. Direktiivi tulee voimaan 1.1.2004, ja sen perustella erot energiatyyppien verotuksen välillä pienenevät. Tämä asia, josta on keskusteltu yli kymmenen vuotta, on usein jouduttu siirtämään Eurooppa-neuvoston käsiteltäväksi.

8.3.1. Yksimielistä päätöksentekoa koskevat säännöt ovat luultavasti olleet syynä siihen, ettei komissio ole virallisesti tehnyt ehdotusta muun muassa pakkauksista, autojen hiilidioksidipäästöistä tai lentobensiinistä. Ehdotuksia verotuksen porrastamisesta tuotteiden haitallisuuden mukaan ei myöskään ole tehty.

8.4. Komissio on tehnyt ehdotuksen eräiden tavaroiden alennettuja arvonlisäverokantoja koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä. Komission mukaan kymmenen prosenttiyksikön ero (jolloin arvonlisäverokanta olisi 15-25 prosenttia) olisi sisämarkkinoiden kannalta hyväksyttävä. Yleisiin arvonlisäverokantoihin sovellettavien poikkeusten osalta erot voivat olla suuria, sillä verokanta voi liikkua nollassa ja 25 prosentin välillä⁽¹⁾.

9. Määräenemmistö ja vähimmäistasot

9.1. Kaikkiin verotusta koskeviin EU:n päätöksiin on voimassa yksimielisyysvaatimus. Perustuslakiehdotuksessa tätä vaatimusta lievennetään jonkin verran, mutta siihen ei sisälly veropohjien ja verokantojen laskemista koskevia määräyksiä. ETSK on useassa yhteydessä todennut, että yksimielisyysvaatimusta on veroasioissa tutkittava lähemmin.

9.1.1. Yksimielisyysvaatimuksen vuoksi päätettäväksi tulee entistä harvempia ehdotuksia. Tämän vaatimuksen vuoksi yksimielisyyttä edellyttävän päätöksen tekeminen voi myös viedä erittäin pitkän ajan, kuten säästöjen tuottamia korkotuloja koskevan asian käsittely osoittaa. Juuri tämä tapaus on esimerkki siitä, miten jäsenvaltiot voivat käyttää yksimielisyysvaatimusta hyväkseen saadakseen vaatimuksensa läpi muilla politiikanaloilla. Saattaa myös käydä niin, että komissio ei yksimielisyysvaatimuksen vuoksi edes anna ehdotusta asiassa, josta on odotettavissa, että jokin jäsenvaltio vastustaa sitä. Päätös, johon kaikki jäsenvaltiot voivat yhtyä, on aina asetettava etusijalle. Mikäli yksimielisyysvaatimus johtaa siihen, että päätökset tehdään euroryhmässä tai tiivistetyssä yhteistyössä noudatettavan menettelyn mukaisesti, se ei ole koskaan ole täysin oikeudenmukaista.

9.1.2. Komitean mielestä tällaisiin ongelmiin on vain yksi ratkaisu. EU:lla tulee olla toimivalta verotuksessa ja myös mahdollisuus tehdä verotusta koskevat päätökset määräenemmistöllä, sillä yhden jäsenvaltion mahdollisuudet laskea verojaan ovat suuresti riippuvaisia siitä, miten toiset jäsenvaltiot toimivat sisämarkkinoilla 25 jäsenvaltiota käsittävässä unionissa. Koska yhdessä jäsenvaltiossa noudatettu politiikka vaikuttaa toisiin jäsenvaltioihin, hallitustenvälisen konferenssin on käytettävä hyväkseen pelivaraa siinä, että määräenemmistö-päätöksiä laajennettaisiin veropolitiikan alalla. Jäsenvaltion suvereenisuus päättää eräistä veroista on pelkkää utopiaa, kun sisämarkkinat asettavat käytännössä rajat kansalliselle päätöksenteolle veroasioissa. Valtio ei ole suvereeni, jos sillä on muodollinen muttei todellinen päätöksentekovoima.

(1) Ks. komitean lausunto ehdotuksesta KOM(2003) 397 – EUVL C 32, 5.2.2004.

9.2. Jos mahdollisuudet verottaa veropohjan vaihtelevia kohteita vähenevät sen vuoksi, että verokannat ”yhdenmukaistuvat” sisämarkkinoilla käytävän kilpailun vuoksi alaspäin, verotaakka kohdistuu entistä enemmän työntekijöihin. Kun väestön ikääntyminen otetaan huomioon, verotaakasta tulee vähitellen kestävä. Selkeän ja oikeudenmukaiseksi koetun verojärjestelmän merkitys kasvaa, kun työssäkäyvä ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitämisen maksava väestönosa vähenee väestön ikääntymisestä johtuvien muutosten vuoksi.

9.3. Mikäli määräenemmistö sääntö otetaan verotuksen alalla käyttöön, on rajattava selkeästi, mitä veroja ne koskevat. On selvää, että yritysverotus, pääomatulojen ja ympäristölle haitallisen toiminnan verottaminen ovat tähän ryhmään kuuluvia aloja. Määräenemmistö päätösten yleistäminen veroasioissa ei missään tapauksessa ole ajankohtaista. Kuten valmistelukunta ehdottaa, sisämarkkinoiden toimintaan vaikuttavat tai kilpailua vääristävät verot ovat niitä, joita koskevat päätökset tulisi tehdä määräenemmistöllä. Tuloverotuksen ja esimerkiksi kiinteistöveron tulee jatkossakin kuulua jäsenvaltioiden toimivaltaan, ja mikäli niitä käsitellään EU:n tasolla, päätökset tulee tehdä yksimielisesti. Selvän jaon tekeminen on luonnollisesti vaikeaa. Tiedot verotuksen, kuten arvonlisävero ja muut valmisteverot, vaikuttavat jossain määrin sisämarkkinoiden toimintaan, mutta niiden mahdolliset vaikutukset eivät niinkään selvästi vääristä sisämarkkinoiden kilpailua.

9.4. Jako verolajeihin on yksi kahdesta jakoperusteesta. Toisen jakoperusteen mukaan kyse ei ole yhdenmukaistamisesta vaan ainoastaan vähimmäistasojen määrittämisestä. Jäsenvaltioiden mahdollisuudet päättää veroistaan haluamallaan tavalla estyvät ainoastaan silloin, jos eräät maat laskevat veronsa niin alhaiselle tasolle, että muiden on kilpailuyistä noudatettava niiden esimerkkiä. Jos jokin jäsenvaltio päättää vähimmäistasojen vahvistamisen jälkeen ylläpitää korkeampia veroja tai korottaa niitä, se voi tehdä niin. Tällaisten päätösten vaikutukset rajoittuvat kotimaahan ja vaikuttavat negatiivisesti kilpailukykyyn.

10. Loppupäätelmät

10.1. Jäsenvaltioiden veropolitiikan erot eivät koske ainoastaan verokantoja vaan myös veropohjien laskemista sekä verojärjestelmän kokonaisrakennetta. Yhteisen näkemyksen löytäminen verotuskysymyksistä ei riipu siten ainoastaan poliittisista kannoista.

10.2. Eurooppa-valmistelukunnan ehdottamien veropolitiittisten muutosten mukaan sisämarkkinoiden toiminnan lisäksi kilpailun vääristyminen voi olla syy, jonka perusteella toimista voidaan päättää EU:n tasolla. Valmistelukunta ehdottaa, että hallinnollisen yhteistyön sekä veropetosten ja veronkierron osalta ratkaisut voitaisiin tehdä määräenemmistöllä välillisen verotuksen lisäksi myös yhtiöveron alalla.

10.3. Jäsenvaltioiden välillä tehdyt vertailut työhön, pääomaan ja kulutukseen kohdistuvasta verorasituksesta sekä ympäristöveroista tuovat esiin sen, että verokysymykset ovat erittäin mutkikkaita. Tiedot yhtiöverotuksesta osoittavat myös sen, että verotulojen muutokset saattavat johtua taloudellisesta tilanteesta ilman että verosääntöjä olisi muutettu.

10.4. Sen lisäksi, että veroilla kerätään tuloja pääasiassa julkisen sektorin tehtävien hoitoon, niiden avulla vaikutetaan tulonjakoon, markkinakäyttäytymiseen, esimerkiksi haitallisten tuotteiden käyttöön, sekä myös työn tarjontaan. Koska veropolitiikka on talouspolitiikan yksi osa-alue, sillä vaikutetaan myös suhdanteisiin.

10.5. Ennen kuin verokannoista voidaan päättää, veropolitiikassa olisi ensin sovittava muun muassa verojen ja verovähennysten laskemista, verojärjestelmän hallinnointia ja tehokkuutta koskevista yhdenmukaisimmista säännöksistä. Muut kuin verokantoja koskevat erot voivat monesti aiheuttaa suuria ongelmia etenkin niille pienille ja keskiuurille yrityksille, jotka aikovat tarjota tuotteitaan sisämarkkinoilla.

10.6. Jäsenvaltioiden välisen taloudellisen integraation kasvaessa myös verojärjestelmien erojen merkitys kasvaa. Integraatio liittyy tiiviisti kilpailun lisääntymiseen, mikä saattaa nostaa tuottavuutta ja mahdollisuuksia taloudelliseen hyvinvointiin. Mikäli kilpailusta ei selvitä tuottavuutta lisäämällä, on olemassa riski, että sen sijasta heikennykset kohdistetaan ympäristönsuojeluun, sosiaaliturvaan ja veronkevennyksiin kilpailun uhkaamien yritysten ”suojeliseksi”.

10.6.1. Kilpailua vääristävät toimenpiteet esimerkiksi yritysverotuksen alalla on eliminoitava. Veropolitiikkaa on tämän vuoksi kehitettävä ja päätöksentekoa on nopeutettava kilpailuedellytysten yhdenmukaistamiseksi. Kilpailua vääristävät verot vaikuttavat sisämarkkinoihin samalla tavoin kuin suorat valtiontuot.

10.6.2. Valmistelukunnan ehdottamalla hallinnollista yhteistyötä sekä veropetoksia ja veronkiertoa koskevalla päätöksentekotavan helpottamisella on merkitystä vain siinä tapauksessa, että määräysten laajan tulkinnan avulla voidaan vähentää verojärjestelmien tarpeettomia eroavuuksia sisämarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi.

10.7. 14 vuoden keskustelujen jälkeen päätettiin vuoteen 2011 mennessä asteittain toteutettavasta oikeudenmukaisemmasta järjestelmästä korkotulojen verottamiseksi. Energiaverotusta tullaan tänä syksynä tehdyn päätöksen nojalla yhdenmukaistamaan, mutta muu energiaverotus näyttää jumiutuneen päätöksentekokoneistoon. Yhtiöverotuksessa työ on aloitettu kaikkien vahingollisimpien säännösten osalta, mutta vielä ollaan kaukana tämän alan verotuksen kokonaisvaltaisemmas-ta sääntelystä.

10.8. EU:lla on oltava toimivalta ja mahdollisuudet tehdä veroratkaisuja määränemmistöllä tilanteessa, jossa jonkin jäsenvaltion mahdollisuudet määrätä veroistaan riippuvat mui-

den jäsenvaltioiden toimista. Mikäli vaihtelevia veropohjia ei voida verottaa, nousee kiinteisiin veropohjiin kohdistuva, eli pääasiassa työntekijöiden ansiotulojen verotus.

10.8.1. Määränemmistöpäätökset on rajoitettava koskemaan tiettyjä veroja, joihin kuuluvat yritysverotus, pääomatulojen verotus ja ympäristölle haitallisen toiminnan verotus. Tämän koskee myös sisämarkkinoiden toimintaan vaikuttavia ja kilpailua vääristäviä veroja. Määränemmistöpäätöksiä ei pitäisi tehdä sellaisista kansallisista eroista, jotka eivät vaikuta markkinoihin tai kilpailuun. Määränemmistöä on sen lisäksi, että sen tulisi koskea vain tiettyjä veroja, käytettävä vain vähimmäistasoista säätämiseksi.

Bryssel 10. joulukuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH
